

Київський університет імені Бориса Грінченка
Кафедра початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін

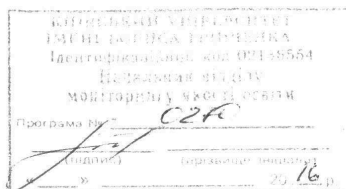
“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор
із науково-методичної та навчальної роботи
О.Б. Жильцов
2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**5 ВСПП Педагогічні технології навчання
української мови**

напряму підготовки 6.010102 «Початкова освіта»
Педагогічний інститут

Київ – 2016 рік

Педагогічні технології навчання української мови : роб. навч. прогр. [для студ. напряму підготовки 6.01010201 «Початкова освіта»] / уклад. С.Г. Дубовик. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2016. – 17 с.

Розробник:

Дубовик Світлана Григоріївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін

Протокол №7 від 20 січня 2016 року

Завідувач кафедри початкової освіти
та методик гуманітарних дисциплін

 С.М. Мартиненко

Заступник директора
з науково-методичної та навчальної роботи

 М.А. Машовець

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2016 рік

© Педагогічний інститут, 2016 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 2	Галузь знань <i>0101 Педагогічна освіта</i>	Нормативна	
	Напрямок підготовки <i>6.010102 Початкова освіта</i>		
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): вчитель початкової школи	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	
Загальна кількість годин – 72		Семестр	
		8-й	8-й
		Лекції	
		8 год.	4 год.
		Семінарські	
		8 год.	
		Практичні	
		12 год.	2 год.
		Самостійна робота	
		40 год.	66 год.
		Модульний контроль:	
		4 год.	
		Вид контролю:	
		залік	залік
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 Самостійної роботи студента – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «бакалавр»		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є:

- ознайомлення із проблемою застосування технологічного підходу в мовній освіті;
- висвітлення наукових концепцій, розкриття сутності педагогічних технологій навчання української мови в початковій школі;
- сприяння розвитку фахової компетентності майбутнього вчителя, зорієнтованого на індивідуальний розвиток дитини відповідно до потреб сучасної початкової школи.

Завданням вивчення навчальної дисципліни є:

- створення сприятливих умов для повноцінної реалізації та самореалізації потенційних професійних можливостей студента;
- оволодіння дидактико-методичними знаннями з навчальної дисципліни;
- усвідомлення практичної значущості теоретичних знань для творчої педагогічної діяльності вчителя;
- реалізація виховного потенціалу навчального предмета з метою формування особистісно-професійних якостей майбутнього педагога;
- ознайомлення із сучасними педагогічними технологіями навчання української мови в початковій школі;
- розвиток умінь моделювати уроки української мови із застосуванням сучасних педагогічних технологій;
- вивчення, аналіз та узагальнення перспективного педагогічного досвіду щодо застосування сучасних технологій навчання української мови в початковій школі.

Навчальна дисципліна «Педагогічні технології навчання української мови» спрямована на формування у студентів **фахових компетентностей**:

- **організаційна** – здатність планувати, організовувати, координувати, контролювати й оцінювати діяльність учнів на уроках української мови в початковій школі, проектувати формування їхньої комунікативної компетентності;

- **психолого-педагогічна** – володіння психолого-педагогічними знаннями, знаннями із навчальної дисципліни, здатність добирати та застосовувати на уроках української мови ефективні педагогічні технології навчання, враховуючи індивідуальні та вікові особливості молодших школярів;

- **методична** – володіння методами, прийомами і засобами формування у молодших школярів комунікативної компетентності; здатність до вирішення фахових і методичних завдань; застосування на практиці професійних умінь і навичок для формування методичної культури, вирішення педагогічних ситуацій; ефективна організація та проведення уроків української мови; інтегрування перспективних педагогічних технологій для досягнення поставленої мети;

здоров'язбережувальна – здатність раціонально ставитись і берегти власне здоров'я і здоров'я учнів, створювати сприятливе здоров'язбережувальне освітнє середовище на уроках української мови;

- **інтегративна** – готовність упроваджувати в навчально-виховний процес початкової школи інтегровані уроки із застосуванням сучасних освітніх технологій, поєднувати знання з різних навчальних предметів для побудови уроку української мови як цілісного творчого процесу; впровадження компетентнісного й особистісно зорієнтованого підходів у процесі навчання української мови в початковій школі;

- **творча** – здатність творчо виконувати функцію фасилітатора; готовність упроваджувати сучасні освітні технології навчання української мови в початковій школі, кардинально змінювати види діяльності, створювати власне навчально-методичне забезпечення курсу «Українська мова. 1-4 класи» з метою формування комунікативної компетентності молодших школярів.

Програмні результати навчання:

– знання навчальної дисципліни, достатні для успішної діяльності в освітній сфері;

– вміння ефективно і гнучко використовувати знання з навчальної дисципліни в суспільній, освітньо-професійній та особистісній сферах діяльності;

– здатність моделювати уроки української мови із застосуванням сучасних педагогічних технологій навчання, визначати їхнє навчально-методичне забезпечення;

– уміння робити презентації (усно/письмово), виконувати дослідницькі, експериментальні проекти;

– здатність аналізувати навчально-методичні комплекти для початкової школи, оцінювати їхнє змістово-технологічне наповнення відповідно до дидактичних вимог;

– вміння розробляти плани-конспекти та проводити уроки української мови із застосуванням сучасних технологій навчання, визначати їхнє навчально-методичне забезпечення, уміння застосовувати сучасні ІКТ;

– здатність оцінювати навчальні досягнення молодших школярів;

– уміння здійснювати пошук і огляд інформації щодо сучасних технологій навчання у спеціальних наукових джерелах, використовуючи різноманітні ресурси (періодичні видання, бази даних, веб-сайти, портали тощо);

– здатність опрацьовувати інформаційні джерела для ознайомлення з перспективними педагогічними технологіями і методикою їх упровадження в початковій школі;

– здатність аналізувати перспективний педагогічний досвід учителів із застосування сучасних технологій навчання української мови для подальшого його впровадження в навчально-виховний процес початкової школи;

– здатність працювати як самостійно, так і в команді, демонструючи лідерські якості, вміння ефективно спілкуватися й досягати очікуваних результатів.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД У МОВНІЙ ОСВІТІ

Лекція. Обґрунтування структури і змісту навчальної дисципліни (2 год.)

Основні напрями модернізації змісту початкової освіти. Технологічна організація навчання. Технологічний підхід у мовній освіті. Мовна освіта і мовленнєвий розвиток учнів початкової школи на засадах технологічного підходу. Мета вивчення початкового курсу української мови. Основні завдання засвоєння курсу української мови в початковій школі.

Сутність і зміст поняття *технологія*. Істотні ознаки технології. Сутність і зміст поняття *навчальна технологія*. Навчальна технологія як засіб ефективного управління розв'язуванням дидактичних проблем. Умови ефективності навчальних технологій (цілеспрямованість, керованість і вимірюваність результату, відтворюваність).

Ефективні загальнонавчальні технології, які мають міжпредметний зв'язок. Загальна характеристика освітніх технологій навчання. Педагогічні технології навчання української мови в початковій школі. Застосування сучасних інформаційних технологій у навчанні української мови в початковій школі.

Основні поняття теми: технологічна організація навчання, технологічний підхід, навчальна технологія, педагогічна технологія навчання.

Рекомендована література

основна [2, 4, 5]

додаткова [3, 5, 7]

Семінарське заняття. Особистісно зорієнтована освіта і технології навчання української мови (2 год.)

Лекція. Компетентісно зорієнтована освіта і педагогічні технології навчання української мови (2 год.)

Компетентнісний підхід як чинник модернізації навчального процесу. Компетентнісна освіта. Сутність компетентісно зорієнтованого підходу в психолого-педагогічній науці. Порівняльна характеристика знанневого й компетентнісного підходів у початковій мовній освіті.

Взаємозв'язок між категоріями компетентнісного підходу (компетентнісний підхід; ключові компетентності (міжпредметні, універсальні); предметні компетентності; знання, уміння, навички, досвід, ставлення, особистісні якості).

Мета і завдання компетентнісно зорієнтованого навчання. Концептуальні положення компетентнісно зорієнтованого навчання. Сучасна модель компетентнісно зорієнтованої системи навчання.

Технологізація компетентнісно зорієнтованого освітнього простору. Вимоги до компетентнісно зорієнтованих технологій. Компетентнісно зорієнтована освіта і технології навчання української мови.

Основні поняття теми: компетентнісно зорієнтовані технології навчання.

Рекомендована література

основна [2, 3, 4, 5]

додаткова [1, 2, 5, 7]

Семінарське заняття. Компетентнісно зорієнтована освіта і педагогічні технології навчання української мови (2 год.)

**Змістовий модуль 2
ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**

Практичне заняття. Вальдорфська педагогіка і система мовної освіти в початковій школі (2 год.)

Семінарське заняття. Вальдорфська педагогіка і система мовної освіти в початковій школі (2 год.)

Практичне заняття. Технологія саморозвитку М.Монтессорі і початкова мовна освіта (2 год.)

Семінарське заняття. Технологія саморозвитку М.Монтессорі і початкова мовна освіта (2 год.)

Лекція. Технології розвивального навчання і мовна освіта в початковій школі (2 год.)

Історія виникнення технологій. Поняття про два рівні розвитку дитини (актуальний рівень, найближчий рівень) Л. Виготського.

Теорія розвивального навчання (наукові школи Н.Менчинської, Г. Костюка, Л. Занкова). Теорія формування навчальної діяльності – учіння (наукові школи О.Леонтєва, П. Гальперіна, Н. Талізінної, Д. Ельконіна, В. Давидова, В. Репкіна, С. Максименка, І. Якиманської). Теорія методичного забезпечення розвивального потенціалу всіх складових системи початкового навчання (М. Богданович, Н. Бібік, М. Вашуленко, І Гудзик, О. Савченко, Г. Тарасенко, О. Хорошковська).

Мета і завдання системи розвивального навчання. Технології розвивального навчання і початкова мовна освіта. Концептуальні положення технологій розвивального навчання.

Технології розвивального навчання і початкова мовна освіта. Система взаємозв'язків навчання й розвитку учнів.

Вимоги до особистості педагога. Досвід використання ідей технологій розвивального навчання у школі.

Основні поняття теми: технології розвивального навчання, мовна освіта в початковій школі.

Рекомендована література

основна [2, 3, 4, 5]

додаткова [2, 3, 6, 7]

Практичне заняття. Технології розвивального навчання і мовна освіта в початковій школі (4 год.)

Лекція. Технології інтерактивного навчання молодших школярів на уроках української мови (2 год.)

Історія виникнення технологій. Порівняльна характеристика пасивного й інтерактивного навчання (обсяг інформації, глибина вивчення змісту, відсоток засвоєння, контроль за процесом навчання, роль особистості педагога, роль учнів, джерело мотивації учнів). Переваги інтерактивних технологій навчання.

Мета і завдання системи інтерактивного навчання. Принципи інтерактивного навчання. Поняття про інтерактивні методи навчання. Інтерактивні форми організації навчальної діяльності учнів. Поняття про інтерактивні вправи.

Концептуальні положення технологій інтерактивного навчання. Технології інтерактивного навчання молодших школярів на уроках української мови.

Вимоги до особистості педагога. Досвід використання технологій інтерактивного навчання в початковій школі.

Основні поняття теми: технології інтерактивного навчання, урок української мови і початковій школі.

Рекомендована література

основна [1, 2, 4, 5]

додаткова [2,3, 4, 7]

Практичне заняття. Технології інтерактивного навчання молодших школярів на уроках української мови (4 год.)

**Навчально-методична карта дисципліни
«Педагогічні технології навчання української мови»**

Разом: 72 год., із них: 8 год. – лекції, 12 год. – практичні заняття, 8 год. – семінарське заняття, 40 год. – самостійна робота, модульний контроль – 4 год.; залік (ПМК).

Модулі	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2			
Назва модуля	Технологічний підхід у мовній освіті		Педагогічні технології навчання української мови в початковій школі			
Кількість балів за модуль	64 б.		135 б.			
Теми лекцій (4 бали)	Обґрунтування структури і змісту курсу	Компетентісно зорієнтована освіта і педагогічні технології навчання української мови	Технології розвивального навчання і мовна освіта в початковій школі		Технології інтерактивного навчання молодших школярів на уроках української мови	
Теми практичних занять (66 балів)			Вальдорфська педагогіка і система мовної освіти в початковій школі	Технологія саморозвитку М.Монтесорі і початкова мовна освіта	Технології розвивального навчання і мовна освіта в початковій школі	Технології інтерактивного навчання молодших школярів на уроках української мови
Теми семінарських занять (44 бали)	Особистісно зорієнтована освіта і технології навчання української мови	Компетентісно зорієнтована освіта і педагогічні технології навчання української мови	Вальдорфська педагогіка і система мовної освіти в початковій школі	Технологія саморозвитку М.Монтесорі і початкова мовна освіта		
Самостійна робота (35 балів)			Табл. 6.1. 35 балів			
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 25 балів		Модульна контрольна робота 25 балів			
Підсумковий контроль			Залік (ПМК)			
K= 199:100=1,99			PK – 1.99			

4. Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин										
		Денна форма					Заочна форма					
		Усього	у тому числі				Усього	у тому числі				
			Лекцій	Практичних	Семінарське	С. р.		МКР	Лекцій	Практичних	Семінарських	С. р.
Змістовий модуль I												
Технологічний підхід у мовній освіті												
1	Обґрунтування структури і змісту навчальної дисципліни	6	2			4		12	2			10
2	Особистісно зорієнтована освіта і технології навчання української мови	8			2	6		10				10
3	Компетентісно зорієнтована освіта і педагогічні технології навчання української мови	10	2		2	6		10				10
	МКР Разом за навчальним планом	2 26	4		4	16	2 2	32	2			30
Змістовий модуль II												
Педагогічні технології навчання української мови в початковій школі												
5	Вальдорфська педагогіка і система мовної освіти в початковій школі	10		2	2	6		9				9
6	Технологія саморозвитку М.Монтессорі та початкова мовна освіта	10		2	2	6		9				9
7	Технології розвивального навчання і мовна освіта в початковій школі	12	2	4		6		11		2		9
8	Технології інтерактивного навчання молодших школярів на уроках української мови	12	2	4		6		11		2		9
	МКР Разом за навчальним планом	2 46	4	12	4	24	2 2	40		4		36
	Залік											
	Разом	72	8	12	8	40	4	72	2	4		66

5. Теми практичних і семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль № 1 Технологічний підхід у мовній освіті		
1	Особистісно зорієнтована освіта і технології навчання української мови	2
2	Компетентісно зорієнтована освіта і педагогічні технології навчання української мови	2
Змістовий модуль № 2 Педагогічні технології навчання української мови в початковій школі		
3	Вальдорфська педагогіка і система мовної освіти в початковій школі	4
4	Технологія саморозвитку М.Монтессорі і початкова мовна освіта	4
5	Технології розвивального навчання і мовна освіта в початковій школі	4
6	Технології інтерактивного навчання молодших школярів на уроках української мови	4
Разом		20 год.

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
Змістовий модуль № 1 Технологічний підхід у мовній освіті			
1	Обґрунтування структури і змісту курсу 1. Скласти узагальнену порівняльну таблицю «Педагогічні технології навчання української мови»	4	5
2	Особистісно зорієнтована освіта і технології навчання української мови 1. Подати методичний коментар про застосування сучасних технологій навчання на уроках української мови в початковій школі	6	5
3	Компетентісно зорієнтована освіта і педагогічні технології навчання української мови 1. Скласти порівняльну таблицю особливостей особистісно зорієнтованої і компетентісної зорієнтованої освіти	6	5
Змістовий модуль № 2 Педагогічні технології навчання української мови			

в початковій школі			
4	Вальдорфська педагогіка і система мовної освіти в початковій школі 1. Розробити фрагмент уроку на основі ідей Вальдорфської педагогіки	6	5
5	Технологія саморозвитку М.Монтессорі та початкова мовна освіта 1. Розробити фрагмент уроку на основі технології саморозвитку Марії Монтессорі	6	5
6	Технології розвивального навчання і мовна освіта в початковій школі 1. Скласти узагальнювальну таблицю «Технології розвивального навчання» і подати методичний коментар про їх застосування на уроках української мови	6	5
7	Технології інтерактивного навчання молодших школярів на уроках української мови 1. Розробити план-конспект уроку української мови із застосуванням технологій інтерактивного навчання	6	5
Разом		40 год.	35 б.

7. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1). За джерелом інформації:

- Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, комбінована) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

- Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

- Практичні*: вправи, моделювання фрагментів та цілісних уроків, виготовлення наочних посібників.

2). За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3). За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4). За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1). Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

8. Методи контролю

У процесі оцінювання навчальних досягнень бакалаврів застосовуються такі методи:

➤ *Методи усного контролю:* індивідуальне, фронтальне опитування, співбесіда, залік.

➤ *Методи письмового контролю:* модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, реферат.

➤ *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							Макс сума балів	Залік (ПМ К)	Сума
Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль 2					
Бали за модуль	64 б.			135 б.					
Лекції	1	1	1	1	1	4			
Практичні заняття				11	11	22	22	66	
Семінарські заняття	11	11	11	11	11			44	
Сам. робота	5	5	5	5	5	5	5	35	
МКР	25			25			50		
							199		100
199:100=1.99							PK – 1.99		

Рейтинговий показник успішності

Оцінка ECTS	Оцінка за шкалою університету	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1– 34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

10. Методичне забезпечення навчальної дисципліни

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);
- ✓ відеозаписи уроків;
- ✓ набір дидактичного матеріалу для проведення практичних занять.

11. Рекомендована література

Основна

1. Інтерактивні технології навчання : теорія, практика, досвід / Автори-укладачі О.Пометун, Л. Пироженко. – К. : А.П.Н., 2002. – 134 с.
2. Коваль Л.В. Сучасні навчальні технології в початковій школі : навч. посіб. / Л.В. Коваль. – Донецьк : Юго-Восток, 2009. – 227 с.
3. Методика навчання української мови в початковій школі : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук. ред. М.С. Вашуленка. – К. : Літера ЛТД, 2010. – 364 с.
4. Освітні технології: навч.-метод. посіб. / О.М. Пехота, А.З.Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За ред. О.М. Пехоти. – К. : А.С.К., 2004. – 256 с.
5. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти : підруч. для вищ. навч. закл. / О. Я. Савченко. – К. : Грамота, 2013. – 503 с.

Додаткова

1. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання / І.Д. Бех. – Київ, 1998. – 204 с.
2. Вашуленко М.С., Васильківська Н.А. Методика навчання української мови : Програма навчальної дисципліни / М.С. Вашуленко, Н.А. Васильківська. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2014. – 36 с.
3. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології / І.М. Дичківська. – Київ, 2004. – 352 с.
4. Комар О.А. Інтерактивна технологія в підготовці майбутніх учителів початкової школи : теорія і практика. – Умань : ПП Жовтий, 2010. – 326 с.
5. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. – К., 1989. – 216 с.
6. Психологічні чинники розвивального навчання в різних освітніх системах. – К. : Інститут психології імені Г.С. Костюка, 2000. – 246 с.
7. Химинець В.В., Кірик М.Ю. Інновації в початковій школі / В.В. Химинець, М.Ю. Кірик. – Тернопіль : Мандрівець, 2009. – 312 с.